

Algemene maatregelen

- Plan werkzaamheden zodat zo weinig mogelijk mensen in de buurt zijn.
- Voer werkzaamheden waarbij stof vrijkomt zo veel mogelijk in een aparte ruimte uit.
- Gebruik machines die een stofafzuiging hebben.
- Hou de te bewerken ondergrond of het materiaal nat.
- Werk bij activiteiten waarbij stof vrijkomt zoveel mogelijk boven de wind.
- Niet blazen met perslucht tijdens schoonmaken, maar stofzuigen. Als dat niet mogelijk is: vochtig houden.
- Niet eten, drinken en roken op de stoffige werkplek.
- Geen werkkleding dragen in de kantine.
- Goed wassen van handen en gezicht.
- Dragen van geschikte PBM's.

Om correct gebruik van beschermingsmiddelen te waarborgen, moet het volgende in acht worden genomen:

- Gebruik van het juiste beschermingsmiddel (na te gaan in PISA en folders van Arbouw).
- Adequate voorlichting aan de werknemer over dit beschermingsmiddel (onder andere op de website van Arbouw).
- Het juiste gebruik van het middel. (Voorlichting en training. Technische informatie over het juiste gebruik van arbeidsmiddelen is primair de verantwoordelijkheid van de leverancier.)
- Tijdig onderhoud en zo nodig reparatie. (Zie het Arbouw advies over persoonlijke beschermingsmiddelen.)

Concreet

De wettelijke norm voor kwarts

De maximaal aanvaarde concentratie (MAC-waarde) voor kwarts is sinds 1 januari 2001 vervangen door een wettelijke grenswaarde van 0,075 milligram kwarts per kubieke meter lucht (mg/m³). Als de hoeveelheid kwartsstof op de werkplek hieronder blijft, treedt geen schade aan de gezondheid op.

Samenwerking Arbeidsinspectie en TNO

Het instituut TNO heeft een nieuw product ontwikkeld: de TNO Prestatietoets.

In deze Prestatietoets worden de nieuwe gereedschappen en de effectieve beperking van stof beschreven. Bij het gebruik van de beschreven gereedschappen op de beschreven manier blijft de hoeveelheid stof op de werkplek in de dagelijkse praktijk binnen de toegestane grenzen.

Keuzewijzer stofvrij werken

De sector doet er alles aan om kwartsstof geen kans te geven, waarbij de nadruk ligt op het terugdringen ervan. Natuurlijk is het zaak om er allereerst voor te zorgen dat er geen stof vrijkomt: het probleem bij de bron aan te pakken. Helaas lukt dat niet altijd. Stofafzuiging kan dan een uitkomst zijn. Arbouw heeft een instrument ontwikkeld waarmee eenvoudig goed

werkende en goed passende stofzuigers bij handgereedschap te vinden zijn. En is stofafzuiging niet de juiste oplossing of zijn er aanvullende maatregelen nodig? Dan geeft de keuzewijzer dat aan.

Arbeidsinspectie

Over stof zegt de Arbeidsinspectie:

'Indien u besluit om de werkzaamheden uit te voeren met de maatregelen zoals staan aangegeven in beleidsregel 4.18-4 of in de Keuzewijzer Stofvrij Werken (www.stofvrijwerken.nl) of met apparatuur waarvoor op de website van TNO (www.tno.nl/kwartsstof) een prestatietoets is opgenomen beschouw ik de blootstelling als doeltreffend beheerst.'

De wet

Voor de concentratie van stof in de lucht zijn wettelijke grenswaarden vastgesteld. Deze grenswaarden worden vermeld in de publicatie Grenswaarden Gezondheidsschadelijke stoffen van Sdu Uitgevers en in de "Databank Grenswaarden Stoffen op de Werkplek (GSW)" op de website van de SER. Als u wilt weten of tijdens de werkzaamheden in uw bedrijf de grenswaarden worden overschreden, kunt u een meting laten uitvoeren door uw arbodienst of een daarin gespecialiseerd adviesbureau.

VNV
VERENIGING NEDERLANDSE
VOEGBEDRIJVEN

Dukatenburg 90-03
3437 AE Nieuwegein
T 030 - 638 19 38
F 030 - 634 20 40
W www.vnv-voeg.nl
M secretariaat@vnn-voeg.nl

Ab Hoofdbedrijfschap
Ambachten

Stofbeperking bij Voegen

Kwarts (silicium-dioxide) is een mineraal dat aanwezig is in diverse materialen waar een voeger mee werkt, zoals voegzand, beton, baksteen en cementmengsels. Bij het werken met of bewerken van deze stoffen, mengen, slijpen, boren of frezen, komt het kwarts als stof weer vrij. Respirabel kwarts is erg schadelijk voor de gezondheid van de mens.

Respirabel kwartsstof kan bij inademing diep in de longen terechtkomen en daar achterblijven. Door de reactie van het lichaam op dit stof wordt het longweefsel vervangen door littekenweefsel. Het gevolg is dat de longen het lichaam steeds moeilijker van voldoende zuurstof kunnen voorzien. Deze longziekte, silicose (stoflongen) genoemd, kan in een vergevorderd stadium tot de dood leiden.

Respirabel kwarts is opgenomen in de lijst van kankerverwekkende stoffen, blootstelling eraan kan longkanker veroorzaken.

VNV
VERENIGING NEDERLANDSE
VOEGBEDRIJVEN

Veiligheid en gezondheid

De werkgever zorgt voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers en voert een beleid dat is gericht op zo goed mogelijke arbeidsomstandigheden.

Het kwartsstofprobleem is niet eenvoudig op te lossen, kwartshoudende materialen worden immers veel gebruikt in de bouwnijverheid. Daar komt bij dat de wettelijke grenswaarde erg laag is, de blootstelling komt hier dus al gauw bovenuit. Bovendien is er sprake van een groot aantal bewerkingsmethoden die leiden tot het vrijkomen van stof.

U als werkgever dient verschillende maatregelen te nemen om de blootstelling aan kwartsstof te beperken. Daarbij moet u, zoals in de arbowet is gesteld, een bepaalde volgorde aanhouden.

- U moet allereerst het ontstaan en verspreiden van kwartsstof beperken. Dit doet u door bijvoorbeeld ander materiaal of een andere werkmethode te kiezen.
- Als het ontstaan en verspreiden van kwartsstof niet te voorkomen is, moet u ervoor zorgen dat uw werknemers gereedschap gebruiken met afzuiging en/of watertoevoer waarbij de afzuiging goed moet aansluiten op het werkvlak.
- Zorg er daarnaast voor dat er voldoende ventilatie is en dat de werkruimte regelmatig en goed wordt schoongemaakt.
- Als deze maatregelen niet het gewenste effect hebben, zorg er dan voor dat het aantal blootgestelde werknemers en de blootstellingsduur worden beperkt. Laat uw werknemers de werkzaamheden waarbij stof vrijkomt zoveel mogelijk zó uitvoeren dat anderen er geen last van hebben.
- Als bovenstaande maatregelen onvoldoende resultaat opleveren, moet u de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking stellen aan uw werknemers. (Kijk in PISA (Productgroep Informatie Systeem Arbowet) voor het type ademhalingsbescherming dat moet worden toegepast bij de verschillende materialen.)

Kenmerkende activiteiten bij voegen

Bij de activiteiten die een voegbedrijf uitvoert waarbij stof vrijkomt kunt u denken aan:

1. het mengen van specie;
2. het voorbehandelen van de ondergrond, waarbij stof- en mortelresten verwijderd moeten worden uit de voegen, met behulp van een harde borstel en water;
3. het opruimen en aanvegen van de werkplek.

Kenmerkend probleem t.a.v. kwartsstof bij voegen

Bij het mengen van specie, het aanvegen van de werkplek en het afborstelen van de te voegen gevel komt stof vrij, waaronder kwartsstof, en dat kan door de medewerker worden ingeademd.

Maatregelen

1. Vermijd het direct werken met kwartshoudend materiaal, bijvoorbeeld door toepassing van prefab mortels, zodat u niet zelf hoeft te mengen.
2. Voorkom het ontstaan van stof door het stof op te zuigen in plaats van te borstelen, vegen of blazen.

Kenmerkende activiteiten bij uitslijpen van voegen

Bij het uitslijpen van voegen komt stof vrij bij:

1. het slijpen van de voegen;
2. het verwijderen van voegresten na het slijpen;
3. het opruimen en aanvegen van de werkplek.

Kenmerkend probleem t.a.v. kwartsstof bij uitslijpen van voegen

In de voegmortel zit kwarts. Bij het bewerken van voegen met behulp van sneldraaiend mechanisch gereedschap zonder afzuiging, zoals uitslijpen, komt het kwarts als stof weer vrij.

Maatregelen

1. Voorkom het ontstaan van stof door voegen met een elektrische, hydraulische of pneumatische beitel uit te hakken in plaats van uit te slijpen.
2. Zuig het slijpgereedschap direct bij de bron af en zorg voor voldoende ventilatie.

Kenmerkende activiteiten bij uithakken van voegen

Bij het uithakken van voegen komt stof vrij bij:

1. het voorbehandelen van de ondergrond, waarbij de uit te hakken gevel wordt voorbereid;
2. het hakken zelf;
3. het afwerken van de uitgehakte gevel, waarbij de specieresten worden weggewerkt;
4. het opruimen en aanvegen van de werkplek.

Kenmerkend probleem t.a.v. kwartsstof bij uithakken van voegen

In de voegmortel zit kwarts. Bij het bewerken van voegen met behulp van hakhamers zonder (voldoende) afzuiging, zoals bij uithakken, komt het kwarts als stof weer vrij.

Maatregelen

1. Zuig het hakgereedschap direct bij de bron af en zorg voor voldoende ventilatie.

Kenmerkende activiteiten bij gevelreinigen

Bij het reinigen van gevels komt stof vrij bij:

1. het reinigen zelf;
2. het afwerken van de gereinigde gevel, waarbij de resten worden weggewerkt;
3. het opruimen en aanvegen van de werkplek.

Kwartsstof bij gevelreinigen

Er kunnen drie manieren van gevelreinigen worden onderscheiden:

- reinigen met koud en/of heet water onder aangepaste druk;
- reinigen met behulp van chemie;
- reinigen middels straaltechnieken met o.a. zand, grit, glaspereels e.d.

Alleen bij de laatste methode komt kwartsstof vrij.

Maatregelen

1. Kies geen kwartshoudend straalmiddel, maar een alternatief.
2. Kies zoveel mogelijk voor een straalmethode waarbij zand en water worden gecombineerd.
3. Zorg dat de te stralen gevel zodanig van de omgeving is afgesloten dat geen kwartsstof kan vrijkomen.
4. Voorkom het ontstaan van stof door stoffhoudend materiaal op te zuigen in plaats van borstelen, vegen of blazen.

